

Univerzitet u Beogradu
Filozofski fakultet
Odeljenje za psihologiju

MOTIVACIJA I EMOCIJE

Slobodan Marković

Tematske celine

MOTIVACIJA: Instinkti, Fiziologija, Nenagonska motivacija

EMOCIJE: Neuralne osnove, Fenomenologija, Teorije

SPAVANJE I SAN

TEORIJE EMOCIJA: Emocije - Kognicija

1. Važnost emocija za kogniciju: **EMOCIJE** => **KOGNICIJA**
2. Važnost kognicije za emocije: **KOGNICIJA** => **EMOCIJE**

TEORIJE EMOCIJA: Emocije - Kognicija

1. Važnost emocija za kogniciju: **EMOCIJE** => **KOGNICIJA**

Robert Zajonc (1984): Subliminalno afektivno primovanje

Eksperiment 1

Prim stimulus (4 ms):
slika lica sa + ili – ekspresijom

Test stimulus (1000 ms):
kineski idiogram

Odgovor:
preferencija primovanih idiograma

+

TEORIJE EMOCIJA: Emocije - Kognicija

1. Važnost emocija za kogniciju: **EMOCIJE** => **KOGNICIJA**

Robert Zajonc (1984): Subliminalno afektivno primovanje

Eksperiment 1

Prim stimulus (4 ms):
slika lica sa + ili – ekspresijom

Test stimulus (1000 ms):
kineski idiogram

Odgovor:
preferencija primovanih idiograma

-

TEORIJE EMOCIJA: Emocije - Kognicija

1. Važnost emocija za kogniciju: **EMOCIJE** => **KOGNICIJA**

Robert Zajonc (1984): Subliminalno afektivno primovanje

Eksperiment 2

Prim stimulus (4 ms):

slika lica sa + ili – ekspresijom

Test stimulus:

argumentacija (o poeziji) osoba sa slika na primu

Odgovor:

preferencija primovanih argumentacija

TEORIJE EMOCIJA: Emocije - Kognicija

1. Važnost emocija za kogniciju: **EMOCIJE** => **KOGNICIJA**

Robert Zajonc (1984)

EFEKAT PUKE EKSPozICIJE!

EMOCIJE:

Sama kognicija determinisana je emocijama!

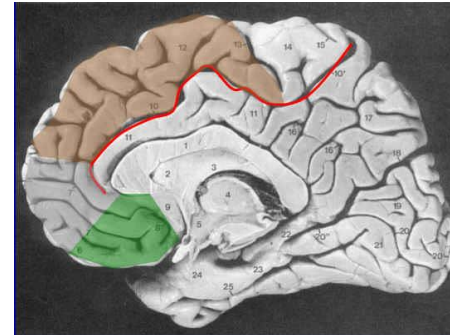
TEORIJE EMOCIJA: Emocije - Kognicija

1. Važnost emocija za kogniciju: **EMOCIJE** => **KOGNICIJA**

Antonio Damasio (1994): Dekartova greška

Stalna projekcija somatskih markera

Emocionalni markeri => **kognitivni procesi**

Orbitofrontalni korteks

TEORIJE EMOCIJA: Emocije - Kognicija

2. Važnost kognicije za emocije: **KOGNICIJA** => **EMOCIJE**

Schachter & Singer (1962), Schachter (1964)

EG: Ubrizgan **adrenalin**. Rečeno da se ispituje dejstvo *suproksina* na percepciju!

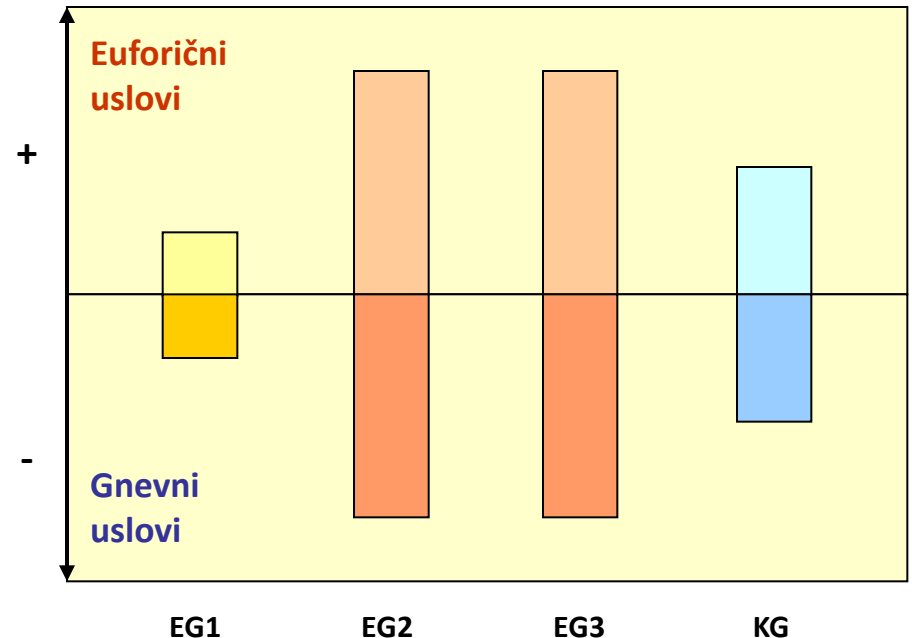
EG1: Tačne informacije o efektima:
ubrzan puls, disanje i sl.

EG2: Neinformisani o efektima:
blago i prolazno dejstvo

EG3: Netačne informacije o efektu:
glavobolja i sl.

KG: Ubrizgan **placebo**

ZV: Procena raspoloženja: + i -

TEORIJE EMOCIJA: Emocije - Kognicija

1. Važnost kognicije za emocije: **KOGNICIJA** => **EMOCIJE**

Schachter & Singer (1962), Schachter (1964)

KOGNICIJA:

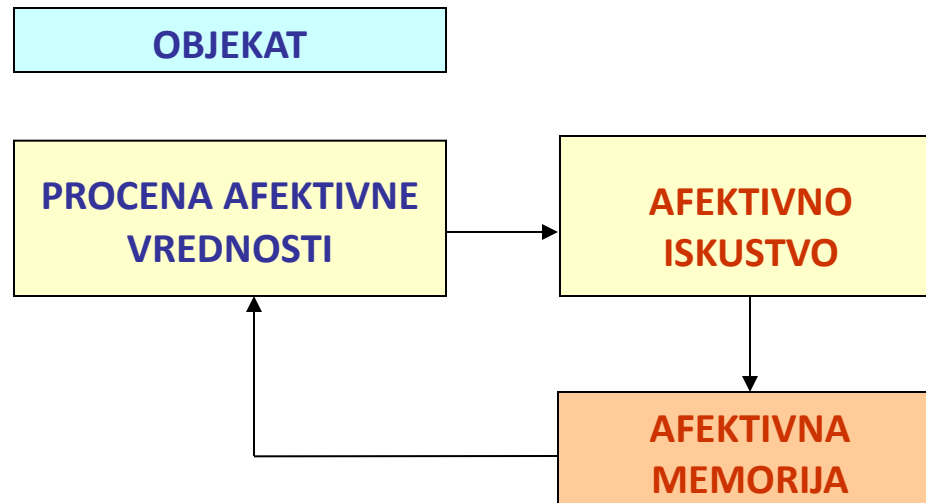
Tumačenje telesnih senzacija - *nužan* uslov za doživljaj emocije.

TEORIJE EMOCIJA: Emocije - Kognicija

1. Važnost kognicije za emocije: **KOGNICIJA** => **EMOCIJE**

Magda Arnold (1945, 1970): Kognitivna teorija emocija

PROCENA SITUACIJE

TEORIJE EMOCIJA: Emocije - Kognicija

1. Važnost kognicije za emocije: **KOGNICIJA** => **EMOCIJE**

Richard Lazarus (1966, 1994): Teorija procene (appraisal)

Procena situacije, a ne sama situacija => emoc. doživljaj

Uloga emocionalne memorije: sadašnje + prošlo

Individualne razlike: procena je uvek lična

Npr. ista preteća situacija => različite procene: fight or flight

Procena ozbiljnosti pretnje, opasnosti, neizvesnosti...

TEORIJE EMOCIJA: Emocije - Kognicija

1. Važnost kognicije za emocije: **KOGNICIJA** => **EMOCIJE**

Richard Lazarus (1966, 1994): Teorija procene (appraisal)

KOG komponenta: scenario, tema

EMO memorija: zapis scenarija, teme

Emocije sa **visokom KOG** komponentom: bes, tuga, ponos, stid i sl.

Npr. BES = uvredljivi napad na mene ili moje bližnje

Emocije sa **niskom KOG** komponentom: iritacija => olakšanje

TEORIJE EMOCIJA: Emocije - Kognicija

EMOCIJE I MEMORIJA

Amigdala: “vrući” centar

Nagle i intenzivne biološki urgentne emocionalne reakcije

Npr. reakcije odbrane (straha) i napada (besa)

Patologija: npr. **fobije**

Hippocampus: “hladni” centar

Sporije i manje intenzivne emocionalne reakcije

Npr. raspoloženja i afektivni ton koji prati scene u epizod. memoriji

Patologija: npr. **anksioznost**

TEORIJE EMOCIJA

REZIME

Fiziološka komponenta: promene u efektorima, propriocepcija
James-Lange, Cannon-Bard, Papez-MacLean

Motivaciona komponenta: evolutivna funkcija, homeostaza i (ne)prijatnost
Tomkins, Izard, Pluchik

Kognitivna komponenta: procena situacija i emocionalna memorija
Schachter, Arnold, Lazarus